

Seminární práce na téma:

Baskicko

(do předmětu Globální politické otázky)

Vypracovali:

Jiří Musil

Martin Bureš

Klára Vondráková

Michael Blail

Eva Vávrů

Tomáš Giorgiutti

Pavel Hrala

Petr Sedláček

Radim Šarapatka

ZS 2005/2006

Úvod

Zmiňovat v dnešní společnosti hrozbu terorismu je jako mluvit o počasí, stal se přirozenou součástí života nás všech, ať již přeneseně prostřednictvím médií či na vlastní kůži. Často tendenční interpretace události nás obyčejně seznamují s dvěma stranami konfliktu, na jedné jsou Spojené státy americké, na té druhé arabský svět. My se ovšem podíváme na terorismus prizmatem teritoria, které je zmítáno mezi snahami o vládu, autonomii či nezávislost a jehož osud se právě teroristé snaží oprostit od vnějších sil a osamostatnit se. Oním teritoriem mám na mysli území Baskicka. Seznámíme se s územím, jež Baskicko na španělské i francouzské straně zabírá, s událostmi, jež započaly konflikt, s historií celého konfliktu. Naše záměry povedou i k načrtnutí možných řešení konfliktu a vizi budoucnosti

1. Charakteristika území, které je předmětem sporu

Území, o které se jedná, se nazývá Euskal Herria (obr. č.1) a leží ve dvou státech. První větší část území, tj. 2/3 se nachází na severu Španělska (obr. č.2), v západní části Pyrenejí, kde dále pokračuje na západ a je ze severu omýváno Biskajským zálivem. Druhá menší část se rozkládá také v západních Pyrenejí, ale na francouzské části.

Ve španělské části žijí Baskové (tab.č.1) ve čtyřech administrativních celcích Álava/Araba, Guipúzcoa/Guipuzkoa a Biscaia/Vizcaya (Autonomní oblast Baskicko) a dále pak Horní Navarra, které je největší z administrativních celků a zároveň jedinou provincií s hlavním městem Pamplonou. Na francouzské straně Pyrenejí obývají Baskové (tab.č.2) tři okresy v departementu Pyrénées-Atlantique: Labourd, Basse-Navarre a Soule.

Blízkost Britských ostrovů a ložiska železné rudy, které se nacházejí na španělské části přispěli v 19. století k proběhnutí průmyslové revoluci, na rozdíl od ostatních částí Španělska. Toto zprůmyslnění oblasti mělo za následek příliv velkého množství přistěhovalců z chudších částí Španělska, kteří přišli do oblasti za prací. Zde můžeme najít prvotní příčiny baskického nacionalismu, který se začal formovat jako reakce na tyto události. V současnosti vytvořená průmyslová základna spolu s přístupem k Atlantickému oceánu řadí Baskicko s Madridem a Barcelonou k nejprůmyslovějším oblastem Španělska a z pohledu národního hospodářství také velmi cenným. Významný je též peněžní sektor reprezentovaný burzou v Bilbao. Francouzská část Baskicka má především zemědělský charakter.

2. Příčiny vzniku konfliktu. Okolnosti, které vedly k vypuknutí násilí

Při hledání důvodů, jimiž baskičtí nacionalisté a separatisté obhajují své postoje a ambice na samostatnost Baskicka je potřeba vydat se až do ranného středověku a vlastně ještě někde hlouběji do historie. Prvně, původ Basků nebyl nikdy zcela objasněn, podle jedné

z teorií snažící se ho vysvětlit, se jedná o původní, předkeltské obyvatelé ostrova, což je nenápadně staví do role původních obyvatel, kteří vcelku s úspěchy odolávali i válečným výpravám Franků a Vizigotů.

Avšak za první významnou a historicky zaznamenanou událost, ve které by idea vlastního státu Basků skutečně mohla hledat podporu, z které by mohla plynout určitá národní hrdost, se dá považovat vojenská porážka zadního voje vojska Karla Velikého roku 778. K tomu došlo při návratu jeho armády z tažení proti Araby obsazené Sarakusse, kterou nedobil, ale vyplenil kastilskou Pampelunu. Umělci později o tohoto činu stvořili slavnou píseň o Rolandovi, obsazení rolí však umělecky změnili-z Basků se stali Mauři.

Další událostí, která by mohla být považována za palivo pro baskický nacionalismus, je zcela určitě vznik království Pampeluny (824), založené Vaskony (Gaskoni a Baskové), které se později stalo navarrským královstvím. Navarra, však postupně odevzdávala své baskické provincie Kastilii a v roce 1512 bylo formálně připojeno ke Španělsku.

Každopádně jako cenné dědictví po Thibaudu de Champagne, následovníkovi posledního panovníka navarrské dynastie zůstávají Baskům *fuero generale*-uástanovení, která obsahovala téměř absolutní fiskální autonomii, osvobození od vojenské služby obyvatelstva, zvláštní celní předpisy, existenci vlastního trestně-právního systému a také povinnost panovníka žádat předem o souhlas s jakýmkoliv královským nařízením, které by mělo v provincii vstoupit v platnost. Na Francouzské straně byly fueros zrušeny 1789, za Francouzské revoluce, jako trest Baskům za to, že se nepřipojili ke Generálním stavům a od tohoto okamžiku se vývoj těchto obou oblastí odlišuje.

Ve Španělsku si Baskové tato privilegia uchovali až do roku 1839, do konce první karlistické války, která se vedla o španělský trůn. Podporovali karlisty (dona Carlose), protože byli proti proudu politického liberalismu, který neuznával žádná výjimečná postavení a od Carlose očekávali potvrzení svých historických práv. Zvítězit se jim však nepodařilo. Tak museli Baskové odvádět velké daně Madridu, narukovat do španělské armády, či zavést ve svých školách vyučování ve španělštině místo původní baskičtiny. Karlisté prohrávali; všechny tři baskické provincie ztrácejí autonomii, fueros jsou silně omezena, je zrušen stát Navarra. Roku 1872 se Baskové opět angažují po boku karlistů, kteří roku 1876 opět občanskou válku prohrávají, což znamená pro Basky definitivní zrušení *fueros*. Od této chvíle se snaha o jejich opětovné získání stává součástí baskické národní identity.

V roce 1895 vzniká *Baskická nacionalistická strana* (PNV-Partido nacional Vasco). Založil ji baskický intelektuál Sabino Arana Goiri, muž, který vystudoval práva v Barceloně. PNV povzbuzovala baskický nacionalismus, byla katolická, konzervativní a radikálně protišpanělská. První tři roky existence strany byly velmi skromné, většinou se jednalo o přátele a známé Arana Goiri. Ani v politických jednáních s Madridem strana úspěšná nebyla. Obrat se dostavil v roce 1898, kdy do strany vstoupila liberální skupina *Euskalerria* (Baskická

země), kterou vedl bohatý rejdař Ramón de la Sota y Llano. PNV tím získala nejen silné finanční zázemí a nové členy z jiných sociálních vrstev baskické společnosti.

V té době, na přelomu 19. a 20. století, probíhala navíc v Baskicku intenzivní industrializace založená hlavně na těžbě železa a těžkém strojním průmyslu. Ta přiváděla do Baskicka cizí, nebaskickou pracovní sílu, která, stejně jako většina velkých průmyslníků, nejevila zájem zachovávat nebo rozvíjet baskická specifika a snahy o získání odebraných privilegií-*fueros*. Po období relativního klidu na počátku 20. století dostává baskická národní otázka šanci opět se rozhořet.

Ústava španělské republiky z roku 1931 dala provinciím právo na získání regionální autonomie. Katalánsku ji získává již po roce, Baskicko na ni muselo čekat až do roku 1936, kdy se baskičtí nacionalisté přidávají k republikánům a José Antonio de Aguirre (nová tvář PNV) vytvořil autonomní baskickou vládu. Ta ale neexistovala příliš dlouho. Volby v roce 1936 vyústily v krvavou občanskou válku, kterou nakonec v roce 1939 s pomocí totalitních režimů Itálie a Německa vyhrál generál don Francisco Franco.

Po válce Franko zrušil v Baskicku všechny politické strany, byla potlačována baskická kultura, zejména bylo zakázáno užívání baskického jazyka a používání baskických jmen. Výrazně perzekuováni byli zejména bývalí členové PNV. Tím si naprosto neomylně připravil půdu pro vznik frakce politické platformy, pro příchod síly, která bude násilím prosazovat práva utlačovaných Basků - pro ETA – Euskadi Ta Austakasuna – Baskicko a jeho svoboda (více o ETA v bodě č. 4 Charakteristika stran konfliktu).

3. Klíčové události ve vývoji sporu od jeho vzniku do současnosti (historie konfliktu).

1512 – Zánik království Navarra. Baskicko formálně připojeno ke Španělsku.

1833 – První Karlistická válka – do té doby byli Baskové víceméně věrni Španělskému králi. Zde se přidali na stranu Dona Carlose, roku 1840 poraženého královnou Isabelou II. a její matkou Kristýnou. Následuje omezení privilegií, kterými do té doby baskické provincie disponovaly, omezení *fueros*. Od tohoto okamžiku můžeme datovat počátek jakéhosi baskického národního povědomí sjednoceného snahou o návrat starých pořádků.

1876 – Končí druhá karlistická válka – karlisté znovu povstali, tentokrát se boj odehrávaly především na území Baskicka a Navarry. Definitivní zrušení *fueros*.

1895 - Sabino Arana Goiri zakládá Baskickou národní stranu – PNV

1936 – španělský parlament odhlasoval baskickou autonomii
- Frankovo povstání

Frankova éra

Volby v roce 1936 vyústily v krvavou občanskou válku, kterou nakonec v roce 1939 s pomocí totalitních režimů Itálie a Německa vyhrál generál don Francisco Franco. Tomu ještě v roce 1937 předcházelo bombardování baskického města Guernica. Celková bilance Frankovy vlády: 50.000 mrtvých, 10.000 uvězněných Basků, až 150.000 osob emigrovalo. Po válce Franko zrušil v Baskicku všechny politické strany, byla potlačována baskická kultura, zejména bylo zakázáno užívání baskického jazyka a používání baskických jmen. Tím si naprosto neomylně připravil půdu pro vznik frakce politické platformy, pro příchod síly, která bude násilím prosazovat práva utlačovaných Basků - pro ETA – Euskadi Ta Austakasuna – Baskicko a jeho svoboda (více o ETA v bodě č. 4 Charakteristika stran konfliktu).

1959 – Založení Euskadi Te Astakasuna

1962 - baskický nacionalistický intelektuál Frederica Krutwiga, vydává knihu Vasconia – bibli radikálního baskického nacionalismu. Jeho kniha tvrdí, že Baskicko je mimořádně utlačovaná kolonie, k jejímuž osvobození může dojít pouze válkou. Zabíjení měli být nejen reprezentanti španělských represálií, ale i příslušníci jejich rodin.

1973 - Prvním opravdu významnou akcí byla operace Tyran, při níž byl uskutečněn atentát na Carrera Blanca, tehdejšího předsedu vlády a pravou rukou Franca, 20. prosince

1975 - ETA-PM vede kampaň na záchranu tří odsouzených k smrti. Jeden z popravených Juan Pardes Manot se stal jedním z nejvýznamnějších mučedníků ETA.

1975 – Umírá Franco, ozbrojené akci však pokračují

Červen 1979 - během protestního antinukleárního manifestu v Navaře byla policistou zastřelena mladá aktivistka, jež vedla k nárůstu pumových atentátů ze strany ETA v celém španělsku – nádraží, turistická centra

1984 - Dochází k eskalaci protibaskického terorismu ze strany tzv. Antiteroristických osvobozeneckých skupin, proslulého nositele „Špinavé války“, jež do roku 1986 zavraždila 24 osob a zranila 25. „Špinavá válka“ k následné expanzi ETA.

1987 - Jednou z nejkrvavějších akcí ETA byl atentát na obchodní dům Hipercor v Barceloně 19. června při kterém zemřelo 21 osob a 45 jich bylo zraněno.

V devadesátých létech se uskutečnili atentáty např. na J. M. Aznara, španělského krále Juana Carlose. Stupňované násilí vedlo v roce 1995 k odporu v řadách nejen španělského obyvatelstva, ale taktéž v baskické společnosti. Do hry vstupují pacifistické baskické organizace, jež se snaží o eliminaci násilí a normalizaci situace v Baskicku.

Od poloviny devadesátých let přichází ETA s taktikou Kale borroka – pouliční boj – poškozování věcí jako jsou telefonní budky, policejní automobily, budovy bank, televizí atd....

1998 – přelom v myšlení ETA – snaha o řešení konfliktu politickou, nenásilnou cestou. Byl uzavřen mír, který trval celých 15 měsíců. Aznarova vláda však paradoxně v té době stupňuje násilí nejen pro ETA, ale i proti jejím přívržencům.

3. prosince 1999 – ETA ukončuje příměří

1. ledna 2000 – atentát na španělského důstojníka Pedra Gardou – znovuoobnovení teroristických aktivit

11. března 2004 – atentáty v Madridu – největší teroristické útoky v historii Španělska – 191 mrtvých a více než 1500 zraněných – Aznarova vláda zpočátku připisuje atentáty ETA. Avšak později to odvolává a připisuje je islámským teroristům. I přes to si spousta lidí ve Španělsku není zcela jistá, zda-li se ETA na těchto útocích nějak podílela. Atentát paradoxně posunul problematiku ETA do jiné roviny, neboť to byl pro španělskou a taktéž baskickou veřejnost takový šok, že přívrženců ETA značně ubylo.

4. Charakteristika stran konfliktu

V podobě konfliktu, tak jak ho známe nyní, má v Baskicku na svědomí největší akce separatistická a teroristická organizace ETA – Euskadi Ta Astakasuna – Baskicko a jeho svoboda. Její vznik je datován na konec 60. let 19. stl. jakožto studentské, socialisticky orientované a s bojem za nezávislost kolonií spojeného hnutí organizujícím též odboj proti represivní vojenské diktatuře generála Franka. V 70. letech se ETA proměnila v teroristickou organizaci, v té době byly její útoky nejčastější a nejkrutější a období je charakterizováno jako válečné období v Baskicku. Akce ETA vyvrcholily úspěšným atentátem na Luise Carreru Blanka, nástupce generála Franka .

Po Frankově smrti dochází v postojích veřejnosti k velkým změnám, až k následné demokratizaci země. V 90. letech 20. století se ETA přetransformovala v organizované nacionalistické hnutí, a to přesto, že Baskicko má svůj vlastní parlament a poměrně velkou míru nezávislosti. ETA však bojuje za úplnou samostatnost, a to především bombovými útoky, únosy členů španělské správy bezpečnostních a vojenských sil, politiků a soudců. Své působení financuje únosy, krádežemi a vydíráním.

Organizaci ETA nelze chápat pouze jako teroristickou organizaci bez silnějšího ideologického zakotvení. Prioritou ETA je boj za samostatnost Baskicka, nicméně nacionalistické postoje nejsou jedinou částí ideologické základny ETA. Vedle radikálního nacionalismu najdeme v ideologickém zásobníku ETA především levicové teze sahající od klasického marxismu přes různé formy socialistické utopie až leninistickým stanoviskům. Ve svérázném koktejlu ideologií dominovaly především radikální nacionalistické názory společně se socialistickými. Dominance té které ideologie se navíc lišila v průběhu vývoje ETA a byla jednou z příčin mnoha štěpení organizace.

Samotná idea baskického ozbrojeného boje nebyla v době vzniku ETA sice nová, ale o její hlavní zformulování se postaral baskický exulant Federico Krutwig, který v roce 1962 vydal pod pseudonymem Fernando Sarrailh de Ihartza knihu *Vasconia*. V ní označil osvobozenecký boj za jedinou možnou cestu jak zbavit Basky utlačování, přičemž hlavním nástrojem první fáze osvobozenecského boje měla být aktivita malých geril. Ty měly roztočit kola války za nezávislost na základě mechanismu akce-represe-akce. Idea baskického ozbrojeného povstání z Vasconie pak byla rozpracována několika krátkými studii, jejichž autorem byl jeden z příslušníků ETA - José Luis Zalbide. Zalbide připisoval zvláštní význam momentu morální převahy bojovníků gerily nad nepřítelem, což úzce souviselo s koncepcí „spiritualizace“ nacionalistického protifrankistického baskického odboje, v jehož rámci měly splynout psychologické, spirituální a ideologické aspekty boje za emancipaci Baskicka.

Španělská vláda bojuje proti teroristickému hnutí všemožnými prostředky. Bezpečnostní složky vyvinuly velmi intenzivní činnost, byly nabourány desítky teroristických komand a podařilo se zničit velké množství materiálu určeného k páčání atentátu. Pomoc se snaží získat i na francouzské straně. I přesto, že na baskickém území působí lokální policie, regionální policie, státní policie a ještě ozbrojená složka Občanská garda, zajistit pořádek se zatím nepodařilo.

ETA má i politickou podporu, je jí politická strana Herri Batasuna, jež je v podstatě politickou frakcí teroristické organizace. Nikdy neodsoudila žádný atentát a nežádala ETU, aby upustila od teroristického jednání, jak to činí ostatní španělské politické strany, jež podepsaly tzv. Pakty za mír.

5. Síly a události mimo region ovlivňující vývoj sporu (geopolitika konfliktu)

Osud Baskicka a jeho národnostního hnutí byl vždy úzce propojen s vnitropolitickým děním Španělského království a připustíme-li i význam francouzské části Baskicka, tak i s Francií. Španělské Baskicko se vyhnulo kulturnímu rozmělnění, které potkalo ostatní regiony nebyť výrazné kulturní odlišnosti a silného národnostního cítění. Místo toho se stalo neposedným koněm ve španělské stáji, kterého musela a musí vláda nějakým způsobem konejšit a krotit. Na udržení této oblasti měla španělská vláda všech režimů zájem a několik pádných důvodů. Za prvé, Baskicko má výhodnou strategickou pozici na hranicích s Francií a břehu Biskajského zálivu s přístupem do mezinárodních vod, za druhé zdroje železné rudy a rozvinutý průmysl, za třetí relativně malé Baskicko by se mohlo spojit s jinou mocností, třeba s Anglií, což se částečně dělo skrze investice do průmyslového rozvoje v polovině 19. století a v neposlední řadě, odtržení Baskicka by se mohlo stát vzorem pro další regiony, které by jej chtěli následovat, což by mohlo rozdrobit celý stát.

V současné době, kdy je Španělsko členem Evropské unie, má málokterý španělský i evropský politik zájem na tom, aby se Baskicko osamostatnilo. Jistou nadějí pro Baskicko je plán baskického premiéra Ibarretxe, který žádá autonomii v rámci Španělska a tím i EU. Nadějí je, že částečně splňuje představu regionu EU, jenže činnost ETA tento plán podkopává a posouvá do roviny dnes ostře sledovaného terorismu.

Francouzské Baskicko se začalo probouzet až v 80. letech 20. století, kdy sem dorazily ideály španělských sousedů a konalo se tu pár blokad a protestů proti turistickému ruchu prosazovaném francouzskou vládou. V předchozích desetiletích počítal s francouzským Baskickem jen málokterý buditel a veškeré zdejší ideály byly jen slabým odrazem španělské části. Proto tato část nemá z geopolitického hlediska valný význam.

6. Přehled dosavadních strategií řešení konfliktu (mírových i násilných) a jejich výsledky v Baskicku.

Ústava španělské republiky z roku 1931 dala provinciím právo na získání regionální autonomie. Ve snaze dostat baskické nacionalisty na svoji stranu, nechala Lidová fronta 1. října 1936 odhlasovat španělským parlamentem statut autonomie. Byla vytvořena baskická vláda. Občanská válka však nové vládě nedopřála mnoho času. Válka v Baskicku skončila v srpnu 1937, kdy celou oblast kontroluje Frankova vláda.

Roku 1959 se odštěpila od Baskické národní strany (PNV) radikální skupina ETA s cílem odtrhnout Baskicko od Španělska za použití násilí proti vládním organizacím i civilním občanům. Čtyři roky po Frankově smrti, 1979, dostali Baskové částečnou autonomii. ETA však požaduje plnou autonomii. Mezitím španělská vláda přišla s novou verzí bezpečnostní politiky. Ta byla představována hlavně velkým počtem speciálních policejních jednotek a v podstatě vojenskou okupací regionu se vším co k tomu patří: zneužívání síly, nepodložené

zatýkání a policejní násilí. Proti separatistům z ETA se nasazovaly eskadry smrti (G.A.L.). ETA se vládou nedala zastrašit a sháněla podporu kdekoliv – údajně i v Libyi, Íránu, Sýrii i v IRA – a získala potřebné zbraně a výbušniny.

Problém baskického terorismu nepomohlo vyřešit ani dosud nejdelší příměří (14 měsíců), které ETA vyhlásila v září 1998. Podle některých odborníků ho separatisté jen využili ke konsolidaci sil potřebných k zahájení tvrdé ofenzívy. Své ovoce nepřinesl ani boj vlády lidovce Josého Marii Aznara, která například v září 1997 zahájila vysvětlovací kampaň o ETA, během níž šířila po Evropě, Severní a Jižní Americe krátký film Tvář ETA, který připomínal zvláště násilnými scénami nejkrvavější atentáty ETA.

Baskicko má v současné době spolu s Katalánskem nejširší pravomoci ze všech sedmnácti španělských provincií. Má vlastní policii, jazyk, školství, daně. Jejich vlády kontrolují 60% všech veřejných výdajů. Místní baskická správa vybírá všechny daně a ústřední vládě odvádí pevně stanovený podíl. Separatisté však chtějí nárok na ještě větší samosprávu a jejich cílem je vznik nového nezávislého státu na území severozápadního Španělska a sousedních oblastí Francie. Odstupující premiér a předseda konzervativní Lidové strany José María Aznar měl v boji proti baskickým separatistům velkou podporu veřejnosti, která schvalovala masové zatýkání separatistů a jejich příznivců, ale i zákaz politického křídla ETA.

Plán na posílení baskické autonomie, která by tak znamenala jen volné přidružení provincie ke Španělsku, předložil na podzim roku 2004 předseda baskické regionální vlády Juan José Ibarretxe, šéf umírněné Baskické národní strany. Avšak podle vládních socialistů a lidovců je návrh neústavní. Socialisti by Ibarretxeho plán měli odmítnout, ale zároveň potřebují v parlamentu podporu malých regionálních stran - nejen z Baskicka. Nový statut požaduje také Katalánsko nebo Kanárské ostrovy, které mají silné nacionalistické strany. Ibarretxeho plán předpokládá uspořádání referenda v Baskicku. Otázkou referenda by mělo být "sebeurčení" a výsledkem v kladném případě statut "volného přidružení" se Španělskem. Ibarretxe tento plán navrhl jako nástroj, jak ukončit teroristickou kampaň ETA. Pokud by se prosadil, fakticky by znamenal odtržení nynějšího Baskicka.

7. Sporné body, které brání vyřešení Baskického konfliktu

I přesto, že ETA se několikrát zavázala k tomu, že uzavře příměří a bude jednat o své věci bez teroristického ataku, zatím toto příměří vždy porušila a proti svým odpůrcům, nejčastěji bohužel proti civilistům, zasáhla ještě tvrději.

Za největší zlo, jež brání vyřešení konfliktu, lze považovat zaslepený přístup posledních členů ETA, jejichž vidinou je pouze dikce teroristického hnutí a nulová ochota jednat o jakémkoli kompromisu.

Za výraznou překážku lze jistě považovat teroristické akce ETA bez souhlasu těch, o kterých tvrdí, že je zastupuje, bez souhlasu Basků. Jejich sympatie s prosazováním nacionalistických vizí skrze teroristické akce a vlastně i s myšlenkou na vlastní stát od 90. let výrazně klesají, ETA ztrácí v podstatě jakoukoliv legitimitu pro své činy.

8. Návrh strategie vedoucí k řešení konfliktu

- a) uznání plné autonomie nezávislosti Baskicka ze strany španělské vlády
- b) násilná likvidace všech členů ETA – asi nemožné
- c) pokračování dialogu mezi radikály a vládou – to se již několikrát stalo, ale v důsledku nových pumových atentátů z toho vždy sešlo
- d) možností je i nechat pracovat čas – terorismus se časem otupí sám a vše se vyřeší v podstatě samo

Použitá literatura:

Artura, U., A. a kol., Dějiny Španělska. Praha, Lidové noviny, 1995

Bartošová, R., Baskicko a španělská občanská válka. Brno, MU, 2001

Bonanate, L., Mezinárodní terorismus. Praha, Columbus, 1997

Hrabálek, M., Vývoj baskického nacionalismu, ETA a stranického systému s důrazem na období 90. let. Brno, MU, 2001

Kotoučová, M., Baskický nacionalismus a ETA jako jeho hlavní představitelé. Brno, MU, 2003

Strmiska, M., Smrtonosné vlastenectví. Brno, MU, 2001

Jiné zdroje:

<http://web.ifrance.com/>

<http://www.geocities.com/paisvascohistoria/>

<http://www.el-mundo.es/documentos/2004/03/espana/atentados11m/>

<http://www.spanelsko.info/regiony.htm>

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/europe/3500728.stm>

Přílohy:

Obr. č. 1: Území Euskal Herria – sedm historických provincií Baskicka

Obr. č. 2: administrativní celky Španělska

Tab. č. 1: Vybrané geografické údaje – španělská část

Rozloha území	17 682 km ²
Počet obyvatel	2 653 000
Průměrná hustota	150 obyv./km ²

Tab. č. 2: Vybrané geografické údaje – francouzská část

Rozloha území	2 869 km ²
---------------	-----------------------

Počet obyvatel	237 700
Průměrná hustota	83 obyv./km ²

Obr. č. 3: Baskická vlajka

Symbolika vlajky Ikurriña – byla nakreslena Sabinem Aranem a jeho bratrem, jako vlajka nezávislosti Baskicka. Červená barva symbolizuje krev basků, bílý kříž symbolizuje křesťanství a zelený kříž nezávislost Baskicka